

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
DIREKTORAT ZA ZAKONODAJO S PODROČJA PRAVOSODJA

Župančičeva 3, 1000 Ljubljana

T: (01) 369 5342
F: (01)369 5783
E: gp.mp@gov.si
www.mp.gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
Urad Vlade za komuniciranje

gp.ukom@gov.si

Številka: 091-25/2016/2
Datum: 6. 10. 2016

Zadeva: Predlagam.vladi.si predlog 7676-213: Izbris pravne osebe iz registra zaradi neplačevanja prispevkov

Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvu za finance, Ministrstvu za pravosodje in Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ste posredovali predlog, po katerem naj bi bila posledica neplačevanja prispevkov razlog za prenehanje delodajalca oziroma izbris pravne osebe iz registra. V nadaljevanju vam posredujemo pregled zakonodajne ureditve na področju resorne pristojnosti Ministrstva za pravosodje, ki na sistemsko skladen način pravno ureja zadevno problematiko.

Uvodoma menimo, da plačani socialni prispevki predstavljajo pomembno vrednoto tako z vidika posameznega delavca kot tudi z vidika družbe oziroma stabilnosti delovanja medgeneracijskega sistema socialnih zavarovanj. Temu ustrezno je prilagojeno tudi njeno pravno varstvo. Pravno varstvo z zornega kota posameznega delavca je predstavilo že Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v odgovoru na eno izmed predhodnih predlagateljevih pobud¹, ki ga je predlagatelj v tej pobudi tudi povzel. Med drugim je delavcu na voljo mehanizem prisilne izterjave (izvršbe); tudi na podlagi obračuna plač kot verodostojne listine.

Pravni red je naravnan tako, da plačani prispevki predstavljajo pravno zavarovano dobrino tudi z zornega kota družbe. V Kazenskem zakoniku (v nadaljevanju: KZ-1)² je urejena pravna podlaga za kaznivo dejanje *Kršitev temeljnih pravic delavcev* (196. člen KZ-1) in kaznivo dejanje *Kršitev pravic iz socialnega zavarovanja* (202. člen KZ-1). Na podlagi navedenega je v KZ-1 inkriminirano kot kaznivo dejanje tako neplačevanje prispevkov s področja socialne varnosti kot tudi s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Drugače povedano, pravni red po eni strani omogoča kazenskopravno obravnavo in sankcioniranje storilcev, ki so

¹ Predlog 7552-169: *Preprečiti zlorabe delavcev*.

² Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr., 54/15 in 38/16.

že kršili predpise o plačevanju prispevkov, po drugi strani pa odvrtačno vpliva na potencialne kršitelje v okviru generalne prevencije kazenskopravnih norm.

V 196. členu KZ-1 je določeno, da kdor zavestno ne ravna po predpisih o sklenitvi pogodbe o zaposlitvi in o prenehanju delovnega razmerja, plači in drugih prejemkih iz delovnega razmerja, delovnem času, odmoru, počitku, letnem dopustu ali odsotnosti z dela, varstvu žensk, mladine in invalidov, varstvu delavcev zaradi nosečnosti in starševstva, varstva starejših delavcev, prepovedi nadurnega ali nočnega dela ali plačilu predpisanih prispevkov in tako prikrajša delavca ali iskalca zaposlitve za pravico, ki mu pripada, ali mu jo omeji, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta. Če ima dejanje za posledico nezakonito prenehanje delovnega razmerja, neupravičeno neizplačilo treh zaporednih plač ali izgubo pravice, ki izvira iz neplačanih prispevkov, se storilec kaznuje z zaporom do treh let. V 202. členu KZ-1 pa je določeno, da kdor zavestno ne ravna po predpisih o socialnem zavarovanju in s tem koga prikrajša za pravico, ki mu pripada, ali mu jo omeji, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

Plače delavcev in socialni prispevki so deležni posebne pravne obravnave tudi v primerih, kadar delodajalec zaradi insolventnosti (npr. trajne nelikvidnosti) zapadlih terjatev vsem upnikom ne more plačati. Te položaje urejajo postopki zaradi insolventnosti, ki v primeru stečajnih postopkov rezultirajo v likvidaciji družbe (prodaji premoženja) z namenom hkratnega in sorazmernega plačila terjatev upnikov, torej tudi neplačanih prispevkov. V končni posledici stečaj pomeni prenehanje gospodarskega subjekta (delodajalca) in njegov izbris iz poslovnega oziroma sodnega registra. V zvezi s predlagateljevim predlogom menimo, da zgolj izbris družbe (delodajalca) iz sodnega registra, iz razloga ker ne plača prispevkov delavcem, ne razrešuje vprašanja poplačila delavcev kot upnikov.

Postopki zaradi insolventnosti so predlagalni postopki in ne oficiozni, ki bi jih sodišče začelo po uradni dolžnosti. Ureditev v Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (v nadaljevanju ZFPPIPP)³ po eni strani vsebuje vzvode, ki organe dolžnika ob nastopu njegove insolventnosti sili v to, da čimprej začnejo z izvajanjem ukrepov, ki so predpisani v 33. – 41. členu ZFPPIPP. Ena izmed obveznosti je tudi ta, da družba ne sme opravljati nobenih plačil ali prevzemati novih obveznosti, razen tistih, ki so nujne za redno poslovanje družbe (kar je tudi redno plačevanje plač – drugi odstavek 34. člena ZFPPIPP). Če ni izgledov, da bi bilo finančno prestrukturiranje dolžnika v postopku prisilne poravnave uspešno, mora poslovodstvo v treh dneh vložiti popoln predlog za začetek stečajnega postopka (glej 38. člen ZFPPIPP). Ob izpolnjenih pogojih iz 42. in 43. člena ZFPPIPP so člani poslovodstva in nadzornega sveta upnikom odgovorni za škodo, ki so jo imeli, ker v stečajnem postopku niso dosegli polnega plačila, in sicer tudi iz razlogov, ker po nastopu položaja insolventnosti niso pravočasno opravili dejanj povezanih z vložitvijo predloga za začetek postopka prisilne poravnave ali stečaja. Od novele ZFPPIPP-C⁴ dalje je za te primere poleg odškodninske odgovornosti v ZFPPIPP urejena tudi odgovornost za prekršek s predpisano globo v razponu od 2.000 do 10.000 eurov (glej 489.a člen ZFPPIPP).

Po drugi strani pa veljavna ureditev upnikom omogoča, da zoper insolventnega dolžnika učinkovito vložijo predlog za začetek stečajnega postopka. Še posebej z ozirom na položaj delavcev, se je z novelo ZFPPIPP-B⁵ v letu 2009 predpisala neizpodbojna pravna domneva

³ Uradni list RS, št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo, 10/15 – popr., 27/16, 31/16 – odl. US in 38/16 – odl. US.

⁴ Uradni list RS, št. 52/10.

⁵ Uradni list RS, št. 59/09.

insolventnosti. Po četrtem odstavku 14. člena ZFPPIPP je dolжник, torej delodajalec, trajneje nelikviden in s tem insolventen, če za več kot dva meseca zamuja:

1. s plačilom plač delavcem do višine minimalne plače ali
 2. s plačilom davkov in prispevkov, ki jih mora izplačevalec obračunati ali plačati hkrati s plačilom plač delavcem,
- in takšno stanje traja na dan pred vložitvijo predloga za začetek postopka zaradi insolventnosti.

Od uveljavitve novele ZFPPIPP-E⁶ dalje (leto 2013) so delavci tudi oproščeni založitve predujma za vložitev predloga za začetek stečajnega postopka nad svojim delodajalcem iz tega razloga (šesti odstavek 233. člena ZFPPIPP). Pravna ureditev upošteva, da norme veljajo tudi za prava manj vešče ljudi. Zato je na sistemsko skladen način že vse od uveljavitve ZFPPIPP (od leta 2008) omogočeno, da ima za račun delavcev pod pogoji iz 4. točke 231. člena ZFPPIPP predlagalno upravičenje za vložitev predloga za začetek stečajnega postopka tudi Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad Republike Slovenije, torej tudi proti takemu delodajalcu, ki za več kot dva meseca zamuja s plačilom plač do višine minimalnih plač ali s plačilom davkov in prispevkov, ki jih mora izplačevalec obračunati ali plačati hkrati s plačilom plač.

Terjatve, ki izvirajo iz neplačanih prispevkov, se v postopkih zaradi insolventnosti obravnavajo prednostno, kar pomeni, da se v stečajnem postopku plačajo iz dolžnikovega premoženja pred nezavarovanimi navadnimi terjatvami, v postopku prisilne poravnave pa prisilna poravnava nanje ne učinkuje. Do letošnjega leta so imeli tak položaj le neplačani prispevki v zadnjem letu pred začetkom stečajnega postopka, po zadnji noveli ZFPPIPP-G⁷ pa so to po drugem odstavku 21. člena ZFPPIPP vsi neplačani prispevki v postopkih zaradi insolventnosti (ne le za zadnje leto in ne le v stečajnem postopku).

Lep pozdrav,

Dr. Ciril KERŠMANC
v.d. generalnega direktorja

Pripravil:
Aljaž Perme, sekretar

Vednost:
– Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo,
– Ministrstvu za finance in
– Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

⁶ Uradni list RS, št. 47/13.

⁷ Uradni list RS, š. 27/16.